

στο μικροσκόπιο...

Τα «χρυσόβουλα» του Χίτλερ

Από τον "Ιό" τής Ελευθεροτυπίας:

ΤΑΣΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΡΙΜΗΣ, ΑΓΓΕΛΙΚΑ ΨΑΡΡΑ, ΑΝΤΑ ΨΑΡΡΑ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΨΑΡΡΑΣ

Ανάμεσα σε όλα τα «ιστορικά ντοκουμέντα» που επικαλείται η Μονή Βατοπεδίου για να θεμελιώσει τις αξιώσεις της στη λίμνη Βιστονίδα έχει προκαλέσει ιδιαίτερη εντύπωση το γεγονός ότι στα συμβόλαια μεταξύ ΚΕΔ (δηλαδή ελληνικής κυβέρνησης) και ηγουμένου Εφραίμ, επισημαίνεται το γεγονός ότι το Άγιον Όρος πρόλαβε και προσκύνησε τους Οθωμανούς εγκαίρως, εξασφαλίζοντας έτσι την περιουσία του.

Δυστυχώς υπάρχουν και χειρότερα. Οι περιβόητες γνωματεύσεις υπέρ της μονής του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Δημοσίων Κτημάτων και Ανταλλάξιμης Περιουσίας, αυτές που κατά τον κ. Σανιδά «παραπλάνησαν» τους υπουργούς, στηρίζονται στο Ν.Δ. 271/1941. Πρόκειται για έναν από τους πρώτους κατοχικούς νόμους και προκαλεί μεγάλη εντύπωση η ειδική μεταχείριση που επιφύλασσε για το Βατοπέδι η κυβέρνηση των δωσιλόγων.

Το Ν.Δ. 271 «ερμηνεύει» παλιότερο Ν.Δ. του 1924, λέγοντας ότι η «αληθής έννοιά» του είναι ότι με τις διατάξεις του «ανεγνωρίσθησαν τα επί της εν τω Πορτολάγω της Ξάνθης Λίμνης Μπουρού, μεθ' απάντων των ιχθυοτροφείων αυτής των παρά την νησίδα και τα στόμια της Λίμνης κειμένων (Δαλλιάνι, Καραψέ, Ταουσσαντζίκ κλπ.) με τα ανέκαθεν γνωστά τούτων όρια, υφιστάμενα

άλλων μοναστηριών του Αγίου Ορους, είχαν σπεύσει πρώτοι να δηλώσουν υποταγή στους εισβολείς και να ζητήσουν την προστασία του ίδιου του φέρου. Με επιστολή τους προς την «Αυτού Εξοχότητα τον Αρχικαγκελλάριον του ενδόξου Γερμανικού Κράτους Κύριον Αδόλφον Χίτλερ εις Βερολίνον», οι «βαθυσεβάστως υποσημειούμενοι Αντιπρόσωποι των Είκοσιν Ιερών Βασιλικών Πατριαρχικών και Σταυροπηγιακών Μονών του Αγίου Ορους Αθω, λαμβάνομεν την εξαιρετική τιμήν ν' απευθυνθώμεν προς την Υμετέραν Εξοχότητα και παρακαλέσωμεν Αυτήν θερμώς, όπως, ευαρεστούμενη, αναλάβη υπό την Υψηλήν προσωπικήν Αυτής προστασίαν και κηδεμονίαν τον Ιερόν τούτον Τόπον, του οποίου Ηγούμενοι και αντιπρόσωποι τυγχάνομεν, διαδεχόμενι εν τούτω τους ιδρυτάς και Ευεργέτας του Ιερού τούτου Τόπου Βυζαντινούς Αυτοκράτορας και διαδόχους τούτων».

Η επιστολή φέρει ημερομηνία 26 Απριλίου 1941. Γράφτηκε δηλαδή μια μέρα προτού μουν οι Γερμανοί στην Αθήνα. Οι ηγούμενοι εξηγούν στον Χίτλερ:

«Το Άγιον Όρος, Εξοχώτατε, συνέστη εις Πανορθόδοξον μοναχικήν πολιτείαν, εις ην ανέκαθεν διαβιούν εν αγαστή ομονοία μοναχοί ακολύτως προσερχόμενοι από διάφορα ορθόδοξα Έθνη, κατά τον Θ' μ.Χ. αιώνα, πνευματικώς μεν εξαρτωμένων από του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, πολιτικώς δε αυτοδιοικούμενοι υπό της Ιεράς Συνάξεως των Αντιπροσώπων των Είκοσιν Ιερών και Κυρίαρχων Μονών και πολιτειακώς υπαγομένων υπό την προστασίαν και κηδεμονίαν των Βυζαντινών Αυτοκρατόρων και των διαδόχων Αυτών.

Το Αυτονομιακόν τούτο πολίτευμα περιεθριγκώθη δι' αλλεπαλλήλων τυπικών και Χρυσοβούλων των ιδρυτών και ευεργετών των Ιερών μονών Βυζαντινών Αυτοκρατόρων Βασιλείου του Μακεδόνος (882), Ιωάννου Τσιμισκή (972), Κωνσταντίνου Μονομάχου (1046), Στεφάνου Δουσάν (1346) και άλλων Σλαύων, Ουγγροβλάχων Ηγεμόνων και των μετέπειτα Σουλτανικών Φερμανίων τελευταίως δε υπό του Καταστατικού Χάρτου του 1926, σύ-

τινος δύο αντίτυπα εσωκλείομεν.

Το ουτως καθιερωθέν προνομιακόν καί αυτοδιοίκητον καθεστώς του Ιερού τούτου Τόπου, αποτελέσαν αντικείμενον συζητήσεων και επικυρώσεων διαφόρων διεθνών συνθηκών περιεθριγκώθη τέλος, διά του 62ου άρθρου της Βερολινέου συνθήκης του έτους 1878, έχοντος ούτω, οι μοναχοί του Ορους Αθω οθενδήποτε και αν κατάγονται θα διατηρήσωσι τα κτήματα και τα πρότερα αυτών δικαιώματα και θ' απολαύωσιν, άνευ ουδεμιάς εξαίρεσεως, πλήρους ισότητος δικαιωμάτων και προνομίων.

Των εν Αγίω Ορει ενασκουμένων Μοναχών, ανεξαρτήτως τόπου προελεύσεως και Εθνικότητος, σκοπός και αποστολή καθ' όλον τον υπερχιλιετή βίον του Αγίου Ορους, υπήρξεν η διατήρησις, προαγωγή και εξασφάλισις των Ιερών αυτού σκηνωμάτων, η διά της ακαταπονήτου φιλεργίας των εν αυτώ ενασκουμένων μοναχών καλλιέργεια της τε εκκλησιαστικής και κλασσικής φιλολογίας και καλλιτεχνίας, ο ασκητικός βίος και η διηνεκής προσευχή υπέρ του σύμπαντος κόσμου.

Την διατήρησιν του καθεστώτος τούτου της αυτονόμου μοναχικής πολιτείας, ικανοποιούντος πλήρως άπαντας τους εν Αγίω Ορει ενασκουμένους ανεξαρτήτως εθνικότητος Ορθοδόξους μοναχούς και εναρμονιζόμενοι προς τον σκοπόν και την αποστολήν αυτών, παρακαλούμεν και ικετεύομεν θερμώς την Υμετέραν Εξοχότητα όπως αναλάβη υπό την υψηλήν προστασίαν και κηδεμονίαν Αυτής.

Τον Βασιλέα των Βασιλευόντων και Κύριον των Κυριευόντων εξ όλης ψυχής και καρδίας ικετεύοντες, όπως επιδαφιλεύση τη Υμετέρα Εξοχώτητι υγείαν και μακροήμερυσιν επ' αγαθώ του ενδόξου Γερμανικού Έθνους».

Μ' άλλα λόγια, οι Μονές του Αγίου Ορους κράτησαν και απέναντι στη γερμανική κατοχή την ίδια δουλική στάση που είχαν επιδείξει και απέναντι στην απειλή των Οθωμανών. Όπως έσπευσαν τότε να προσκυνήσουν τον Σουλτάνο, εξασφαλίζοντας την εύνοιά του για να μην κινδυνεύσουν τα κεκτημένα προνόμιά τους, έτσι και το 1941 βιάστηκαν να ταχθούν με το μέρος του Χίτλερ για να εξασφαλίσουν μεταξύ άλλων και ...τη Βιστονίδα. Ο αναγνώστης της αποκαλυπτικής αυτής επιστολής θα διαπιστώσει άλλωστε ότι οι μοναχοί ονομάζουν «ευεργέτες» και «κηδεμόνες» τους διαδόχους των Βυζαντινών, δηλαδή τους Οθωμανούς, ενώ από τις διάφορες εθνότητες που κατονομάζονται παραλείπεται η ελληνική!

Η γνησιότητα αυτής της επιστολής επιβεβαιώνεται και από την επίσημη έκδοση της Εκκλησίας της Ελλάδος «Μνήμες και μαρτυρίες από το '40 και την Κατοχή» (Αθήνα 2000, χορηγός Interamerican). Εκεί αποκαλύπτεται, μάλιστα ότι η επιστολή συντάχθηκε με την υπόδειξη Γερμανού ταγματάρχη, ενώ επιχειρείται να αποδοθεί στη βουλγαρική απειλή η προδοτική στάση των Αγίων Πατέρων (σελ. 354-6).

Το βέβαιο είναι ότι αποτέλεσμα της δωσιλογικής αυτής στάσης του Αγίου Ορους προς τον ηγέτη της ναζιστικής Γερμανίας ήταν η εύνοια της κυβέρνησης Τσολάκογλου και η αναγνώριση των διεκδικήσεων της Μονής Βατοπεδίου.

Αλλά η υπόθεση δεν σταματά εδώ. Διότι το Ν.Δ. 271/1941 ήταν τόσο εξοφθαλμα χαριστικό, ώστε λίγους μήνες μετά την απελευθέρωση, καταργήθηκε. Στον Α.Ν. 476/9/7/1945 έχει περιληφθεί ειδικό άρθρο, στο οποίο ρητά αναφέρεται ότι «το Ν.Δ. 271/1941 περί εξουσιοδοτήσεως του υπουργού της Γεωργίας να υπογράψει δύο συμβάσεις μετά της Ιεράς Κοινότητος Αγίου Ορους και Ιεράς Μονής Βατοπεδίου κλπ. καταργείται». Ειρωνεία της τύχης: ο νόμος φέρει την υπογραφή ενός ιερωμένου, του αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού, με την ιδιότητα του αντιβασιλέως.

Ενας καταργημένος κατοχικός νόμος είναι, λοιπόν, τώρα σύμφωνα με τις «γνωμοδοτήσεις» των οργάνων του Δημοσίου και σύμφωνα με τις υπουργικές αποφάσεις της κυβέρνησης το νομικό ντοκουμέντο που στηρίζει τις διεκδικήσεις της μονής.

Αυτός ο καταργημένος κατοχικός νόμος, προϊόν της συναλλαγής των μονών με τον ίδιο τον Χίτλερ, βρίσκεται στη βάση του σημερινού σκανδάλου.

και του Δημοσίου εκκρεμής δίκη επί της από 1 Μαΐου 1922 αγωγής της πρώτης κατ' αυτού, κατηγορήθη, του Δημοσίου παραιτηθέντος πάσης αξιώσεως επί της λίμνης και των ιχθυοτροφείων, αποδιδομένων εις την ρηθείσαν Ιεράν Μονήν, άνευ ετέρου τινός ανταλλάγματος, πλην των διά των αυτών ως άνω διατάξεων επιβληθέντων εις βάρος αυτής, ήτοι της άνευ αποζημιώσεως μεταβίβασεως εις το Δημόσιον των εν Χαλκιδική δύο αγροκτημάτων της». Το διάταγμα υπογράφεται από τον πρωθυπουργό της πρώτης κυβέρνησης των δωσιλόγων Γεώργιο Τσολάκογλου.

Αλλά πώς της ήρθε της κατοχικής κυβέρνησης να αφιερώσει ολόκληρο διάταγμα για να «τακτοποιήσει» τη Μονή Βατοπεδίου; Η απάντηση είναι απλή. Οι εκπρόσωποι της μονής, μαζί με τους εκπροσώπους των